

Faspius!
Commentariorum
De Florentino.

1161.

80

COMMENTATIVNCVLA
DE
FLORENTINO
EIVSQVE
ELEGANTIDOCTRINA

AD LEG. III. D. DE IVSTIT. ET IVRE

QVAM
VIRO ILLVSTRI, MAGNIFICO, EXCELLEN.
TISSIMO CONSVLTISSIMOQVE

DOMINO
ANDREAE FLORENTI
RIVINO,

PHILOS. ET I. V. DOCT. CELEBERRIMO,
POTENTISS. REG. POLON. AC PRINCIP. ELECT. SAXON. CONSILIARIO
AVLICO SPLENDIDISSIMO, DIGEST. VETER. PROFESSORI PVBLIC. ORDINARIO,
CVRIAE PROVINC. CONSISTOR. ECCLES. ITEMQVE SCABINATVS ET
ORD. IVR. VITEMBERGENS. ASSESSORI GRAVISSIMO,

H. T.
ILLVSTRIS ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
RECTORI MAGNIFICO,
MAECENATI SVO PIE DEVENERANDO,

QVVM
ACADEMIAE FASCES
IN AEDE SACRA DIE XVIII. OCTOBR. A. R. S. cId Id ccllii. SOLEMNI
RITV AC POMPA DEPONERET,

AD DEVINCTISSIMAE MENTIS OBSERVANTIAM TESTIFICANDAM

DEMISSE OFFERT

CLIENS DEVOTISSIMVS,

CHRISTIANVS GODOFREDVS IASPIS,

ADVOCAT. IMMATRICVLAT.

CHEMMICII, LITTERIS STORSSELIANIS.

6. 7. 06.

185.

Multum semper veterum, ex quorum responsis Digesta conflata sunt, Iureconsultorum valuit auctoritas; quippe iuris civilis summo in honore fuit cognitio atque interpretatio, a) et bene intelligebant Romani, ius stare non posse, nisi sint Iurisperiti, per quos quotidie possit in melius produci; b) ideoque dominus noster Iustinianus tantam antiquitati habuit reuerentiam, ut nomina Prudentium taciturnitati tradere nullo passus sit modo; c) Et digni omnino veteres d) isti habentur Iureconsulti, qui maximo honore summisque ornentur laudibus et quorum memoria posteritati asseruetur. Siquidem scriptis, quorum reliquias merito auro argentoque cariores habemus, nomen nunquam intermorigurum sibi adsciuerunt. Ex his enim, eos non modo iusti ac iniusti scientia, sed omni liberalioris doctrinae genere, rei nempe medicae, institoriae, rusticae, vestiariae et nauticae peritia, egregie auctos fuisse ornatosque, abunde constat; immo studium rerum diuinarum ac humanarum,

A 2

a) teste Cicerone in L. 2. Officior.

b) L. 2. §. 13. ff. de O. I.

c) Sunt verba praefat. de Confirmat. Digestor. ad senat. §. 10.

d) Sic nominantur prisca aevi ICI in L. 3. §. 19. ff. de A. vel A. P. L. 1. §. 9. et L. 31. ff. ad L. F.

rum, quas inuestigare, suafore Lactantio, e) praeclarum existimabant, ipsos eo allexit, ut fines iuris civilis scientiae, quam infinitam credebant, f) ampliantes Philosophorum circulos turbarent, sibi que Sapientum nomen, Philosophis alias proprium, tanquam civilis Sapien-
 tiae g) cultoribus arroganter parum fumerent, h) quapropter saepius a Philosophis ad finium regundorum Iudicium prouocatum et Iureconsultis status quaestio mota fuit, i) Sed multum omnino incrementi ex hoc aemulationis studio, cum Iureconsulti non simulatam, sed veram Philosophiam, quae, Cicerone iudice, k) Legum inuentrix est, affectarent, l) Romana cepit Iurisprudentia, quam sapientes isti Ictri mirum in modum locupletarunt, eamque egregie illustrarunt. Et id est, quod veteres hi Ictri Iuris Conditores m) eiusque Auctores n) passim in Legibus appellantur; quippe scripta eorum omnis publici priuatique Iuris sunt fontes, o) et nemo sane ad masculam istam, quae iusti ac iniusti scientia est, p) Iurisprudentiam assurgeret, nisi ista diurna verferet manu nocturna que, eaque factis quibusuis obuenientibus rite applicare discat. Quod si quis haec deserat, aliter euenire non potest, quam ut Leges, quas q) memoria tener, vel plane non intelligat, vel cruda studia, ut Cicero loquitur, r) in forum propellat, ideoque non verus Ictus, sed Legulcius aut Rabula

eua-

e) in L. 1. diuin. Inst. de falsa Rel. Cap. I.

f) L. 2. §. 8. C. de V. I. E.

g) L. I. §. 4. ff. de extr. Cognit.

h) L. 2. §. 37. ff. de O. I. et Gell. Noct. Attic. L. IV. C. 1.

i) vide his de hac inter Ictos et Philosophos agitata controuersia illustris Academiae Vitembergensis Antecessoris, ANDR. FLOR. RIVINI, perquam erudite ac eleganter conscriptam Prolusionem: De Finibus Iuris Naturalis atque Civilis. Vitemb. 1740.

k) in quaest. Tuscul. L. V. C. 2.

l) L. 1. §. 1. ff. de I. et I.

m) in L. 17. ff. de I. P. L. 120. de V. S. et L. 25. C. de Nupt.

n) in L. 32. ff. de Vfur. et L. 3. C. de Repud.

o) Sic pariter, ac Leges XII. Tab, a Liuius L. III. C. 34. appellari merentur.

p) L. 10. §. 2. ff. de I. et I.

q) Cicero L. I. de Or. C. 55.

r) ibid.

EIVSQUE ELEGANTI DOCTRINA. IV

evadat. Hoc autem evitabit, qui ipsas, quas vetustas nobis reliquit, leges, earumque vim ac potestatem, s) non solum verba, penitus perspicere studet. Dulcius quippe ex ipso fonte bibuntur aquae; ideoque haut male nos operam collocaturos arbitramur, si praestantissimi e veterum Iurisperorum agmine ICri elegantissimae, quam L. III. D; de Instit. et Iure proponit, sententiae enucleandae, eique, quantum id patitur instituti ratio, illustrandae, paullo immoremur. Auctor eius habetur FLORENTINVS, t) cuius post fata adhuc floret memoria, quemque ob singularem, qua Scripta eius se commendant, doctrinam, multis maximisque nominibus laudandum duco. Antequam autem ipsam Legem interpretandam aggrediamur, generatim quaedam de vita ac doctrina Florentini praemittere, ab instituto nostro haud erit alienum.

De patria Florentini, eiusque praenomine nil certi constat; u) eum autem post D. Pii tempora vixisse, dubio carere videtur, cum ipse dicti Pii constitutionum mentionem faciat. w) Floruit Florentinus noster sub Alexandro Scuero, teste Lampridio, x) qui cum inter Alexandri Consiliarios ac familiares refert, cui hac in parte eo minus fidem habere dubitamus, cum Rescriptum quoddam, Imperatoris Alexandri ad Florentinum, qui idem esse videtur, y) in Codice nostro reperiarur. z) Ex his Florentinum ultimae aetatis, ideoque Vlpiano et Paulo posteriorem esse, merito suspicamur.

A 3

Docuit

s) L. 17. ff. de LL.

t) Dum haec prelo subiicere euro, fortuito mihi obuenit Oratio Aditalis de Iurisprudencia Compendiaria ab Excellentiss. iam laudato ICTO RIVINO Vittembergae, d. XX. Iam. 1653 cexl. dista, quam lectu dignissimam diu desideravi, in eaque p. XX. sub cc) Dissert. de Florentini Iurispr. testament. reliquiis citatam deprehendi, quam perlustrasse optarem, cum selectiora quaedam, themati nostro affinia, ibidem reperire absque dubio crederem, ideoque nos eo remittimus.

u) confer. Grot. in Vit. ICTor. p. 193.

w) in L. 16. ff. de A. R. D.

x) in Cap. ult. vit. Alexandr.

y) vid. Cl. Heineccii Histor. Iur. C. IV. §. 347.

z) L. 8. C. de inoff. test.

Docuit Florentinum nostrum Iuris Scientiam ICtus Summe Venerabilis, Papinianus, a) insigne Iurisprudentiae Romanae decus, cuius vestigia strenue secutum Ecclesiasticis, b) quales postremi acui ICti fuerunt, suum nomen dedisse, dubium haut est. Ita vero in tanti ICti Schola profecit Florentinus, ut in omni litterarum genere, et Grammatices et Critices arte fuerit versatissimus, id quod ex variis ab eodem conscriptis Legibus c) facile est intelligere. Apprime coluit Philosophiae studium, in quo tractando more aliorum eiusdem saeculi ICtorum Praecepta Stoicorum, quorum secta tunc maxime florebat, secutus est, prout ex Leg. IV. D. de Stat. Hom. in qua libertatem secundum ideam Stoicorum, quibus ea duplex, vna absoluta, altera restrictiua erat, d) definiuit, satis constar.

Scriptit Florentinus noster Institutionum e) Libros XII. stylo haut incommo. Alii quidem, cum quibus faciunt Viri alias acutissimi, Guil. Grotius et Cornel. van Eck, quos sequitur Scriptor Iuris Historiae Clarissimus, Struuius, cum XI. Libros tantum composuisse volunt; sed iis assentiri merito dubitamus, cum Index ICtorum eorumque librorum, ex quibus compositum est ff. opus Florentino exemplari praefixus, ut et Aymarus Riualius, g) Scriptor antiquissimus simulque fide dignissimus, Florentinum Libros XII. Institutionum scri-

a) Testes sunt: Lamprid. vit. Alexandr. Seueri C. LXVIII. et, qui hunc sequitur, Georg. Eberlin. de Or. Iur. p. 538.

b) de his eorumque docendi methodo Cl. Euerard. Otto in Orat. de Philosophia ICtorum Stoica et Illustr. Maseov. in disquisit. de Herciscundis, Diatribae, de Sectis Sabinianorum et Proculianorum inserta, alique fufius egerunt.

c) vid. l. 4. ff. de St. H. L. t. et 3. de Sponsal. L. 42. de R. et S. F. L. 209. et 211. de V. S. etc.

d) Solide hanc Stoicorum de libertate doctrina exponit Caspar Scioppius in element. philosoph. Stoicae moral. cap. 130.

e) Rationem institutionum Iuris conscribendarum tradit Laetantius Lib. I. Instit. diu. C. 1. ut nempe illis ciuium dissidentium lites contentionesque sopirentur, quem illustrat Celeberr. Brunquell. in Histor. Iur. P. II. Cap. IIX. §. 3.

f) pag. 158.

g) in Histor. Iur. Ciuil. L. V. p. 232.

scripſiſſe, teſtentur, quorum teſtimoniis, omni exceptione maioribus, prae aliis ſtare malleſus; nihil plane vero ex hoc XII. vt et II. IV. et V. libro ad noſtram peruenit aetatem, quo inſigni defectu forſan factum eſt, vt, hunc vltimum librum nunquam exiſſe, crediderint. Praeter hos Inſtitutionum Libros Florentinum nil ſcriptum reliquiſſe certi ſumus. Grotius h) quidem putat, eum ad Caium quoque quaedam notaſſe, multa quoque excerptiſſe; ſed variae nos dimouentrationes, quo minus huic ſententiae ſubſcribere poſſimus; habemus quidem quasdam Leges, i) quae illi parrocinari, eamque probabilem reddere videntur, cum haec ex Florentini Libris deſumtae Leges cum praecedentibus, quarum auctor Caius eſt, ita cohaereant, vt vno quaſi habitu legi poſſint; licet autem id largiamur, tamen exinde haut ſequitur, Florentinum iſtas ad Caii Libros notaſſe; quippe Compilatores Digestorum has ex Inſtitutionibus Florentini deſcriptas Leges Caii Legibus ideo, vt eas illuſtrarent, idque, quod Caio deſſet, ſupplerent, appoſuiſſe, admodum probabile nobis videretur. Nullum inſuper aliud excerptum, quod ex Florentini notis ad Caium deſumptum eſſet, in Iuris noſtri Corpore reperitur, nec in ICtorum indice Florentino, qui oraculi inſtar hac in re habendus, de Florentini ad Caium, ex Grotii ſententia, excerptis, vlla ſit mentio. His itaque moti rationibus a Grotio hac in parte merito diſſentimur, ac noſtrum Florentinum neque quaedam ad Caium notaſſe, neque excerptiſſe, certo certius credimus. Nam ſi Grotii coniecturam admitteremus, eadem ratione aſſerendum foret, Florentinum noſtrum ad Vlpianum quoque quasdam notas ſcripſiſſe, cum quaedam Florentini Lex k) Vlpiani Legibus aequae ſubiuncta, et cum iis quam arctiſſime connexa ſit; id quod tamen ſerio affirmare nemo vnquam auſit.

Sed nec eſt, quod ab excellentiſſimo Florentini ingenio plura deſideremus; ſiquidem id nobis fecit iam ſatis, abſolutiſſimum Inſtitutionum opus, quod diuinae artis noſtrae ſubſtantiam continet, conſcribendo, ex quo ICrum noſtrum in Iuriſprudentiae ciuiliſ ſtudio

exco-

h) in Vit. ICtor. L. II. C. 12. p. 193.

i) L. 2. 4. et 6. ff. de A. R. D.

k) L. 3. ff. de Sponſal.

excolendo plurimum operae collocasse, multumque laborasse, oppido apparet. Et dignae sunt sane omnes e Florentini Libris excerptae Leges, quae legantur ac relegantur, et quarum singula fere verba ponderentur. Quantum enim ad interiorem Iuris Romani cognitionem earum notitia conferat, omnes iusti rerum arbitri bene animaduerrent; Has autem singulas, ut operae pretium esset, exponere, earumque vim enucleare, nimis sane longum foret, ideoque vnam saltem Legem nempe III. D. de Iustit. et Iure, quae, Grotio Iudice, 1) sententiam maxime laudandam proponit, accuratius paullo, prout id Instituti nostri fert ratio, considerare eamque illustrare in praesenti sufficiat.

Desumpta est Lex haec elegantissima e Libro I. Florentini Institutionum, eiusque verba ita se habent: *Vt vim, atque iniuriam propulsemus. Nam iure hoc euenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, iure fecisse existimetur: et, cum inter nos cognationem quandam natura constituit, consequens est, hominem homini insidiari nefas esse.* Spectant verba initialia huius Legis ad praecedentem Legem I. in qua Vlpianus Iuris Gentium, quod solis hominibus inter se commune sit, definitionem tradidit, eiusque discrepantiam a Iure Naturali ex mente Stoicorum, quorum doctrinam Icti hac in re sequuntur, demonstrauit; ad hanc itaque Vlpiani sententiam congruo exemplo illustrandam, haec Florentini nostri Lex subiungitur; et quidem recte, cum omnino, ut vim atque iniuriam propulsemus, Iure Gentium edoceamur. Sed haur pauci idcirco Florentino controuersiam mouerunt, eumque ideo, cum id, quod ex Iuris naturalis principiis deriuandum foret, Iuri gentium male adscripserit, censoria virgula notandum esse, praecipitanter parum iudicarunt. Fuerunt quidem, qui Florentinum nostrum ab hoc, ut putant, errore liberare tentarent; sed successu minus felici. Optime autem pugnam hanc decidisse et Florentini causam defendisse videtur Interpres Iuris Romani Clarissimus, Cornel. van Bynckershoeck, m) qui veteres Interpretes secu-

tue

1) in Vit. Ictor. L. II. C. 12. p. 194.

m) in Obseruat. Iur. Roman. L. V. C. 2.

tus vim atque iniuriam pro vi iniusta ex figura quadam Rhetorices accipit et hinc ICTum nostrum hac in Lege de vi iniusta illata egisse putat; cui assensum nostrum hac in parte denegare haut possumus; et quidem eo minus, cum, eundem Florentinum alia in lege n) simili locutione usum esse, deprehendamus. Atque sic haec iniuriae propulsatio summa ratione a ICTo ad Ius gentium refertur. Ius quippe naturale, cuius, tanquam omnibus animalibus communis, o) consiliatrix ipsa natura est, p) vitae quidem conseruationi studere, et quamcunque vim, siue iusto, siue iniusto modo, ea nobis inferatur, propellere, idque, quod nobis nocuum est, auertere praecipit; Ius autem gentium, de quo Florentinus agit, et cuius dux sana est ratio, vim iniustam solum reprimere permittit. Et sic idem Gentium Ius eam vim, quae cogente necessitate, vel publica suadente vrilitate, nobis inferatur, quamque Magistratus in coereendis inferioribus adhibere cogitur, repellere eique resistere, neutiquam patitur, cum vis tali modo adhibita minime iniusta dicenda sit, et is, qui imperio Magistratus non parer, dolo carere haut possit. q) Facile quoque, si hoc liceret, occasio maioris tumultus faciendi inde emergeret. r) Sed hoc in casu, si nempe Iudicis auxilio destituamur, nobisque vis iniusta inferatur, nil, neque Ius quoddam prohibet, quo minus Ius nostrum ipsi persequi, idque, quod vitae et sanitati nostrae imminet, periculum, quoquo modo auertere queamus. Ita omnes, Philosophi pariter ac ICTi, vno animo sentiunt, et id est, quod canit Ouidius: s)

Iudice me fraus est concessa repellere fraudem,

Armaque in armatos fumere Iura sinunt.

Ac quidem recte. Aduersus periculum enim se defendere, naturalis ratio permittit t) et vim vi defendere, omnes Leges, omniaque Iura permittunt; u) ideoque salua manet Florentini nostri sententia, quod nempe *Iure hoc, i. e. Gentium, eueniat, vi, quod quisque ob tuclam corporis sui fecerit, iure fecisse existimetur; et, vterius pergat ICTus, cum inter nos cognationem quandam Natura constituit, consequens est, hominem homini insidiari nefas esse.* Per hanc cognationem ICTus noster eam necessitatem moralem, quam recentiores Philosophi socialitatem appel-

n) L. 65. ff. Pr. de V. O.

o) L. 1. §. 4. ff. de I. et I.

p) Lactant. Diuin. Instit. L. I. C. 17.

q) L. 199. ff. de R. I.

r) L. 176. ff. de R. I.

s) L. III. de Arte.

t) L. 4. ff. ad L. A.

u) L. 45. §. 4. ff. eod.

appellare amant, intelligere videtur, vi cuius homines necesse habent, vt singuli arctiorem quandam societatem inter se inuicem colant, mutisque praestationibus alter alterius felicitatem, aequae ac suam, promouere curet; siquidem ab ista in morali hominis natura, quae ipsa socialis est eoque solo cognationem cum Deo habet, w) radicata cognatione felicitas singulorum hominum, immo totius generis humani, vnice dependet. Hac igitur rupta, quod accidit, si alter alteri insidiari, i. e. nocere, prout vox insidiari in L. 1. ff. §. 23. de Collat. bonor. accipitur, x) vellet, maximam certe humana felicitas pateretur iacturam, ideoque belle ac sapienter ait noster ICtus: *Hominem homini insidiari nefas esse.*

Amplissima Florentini mentem vberius explanandi in eiusque laudes excurrendi superesset copia, ni, id argumentum pluribus persequi, instituti ratio prohiberet. Sed iam satis est. Nec Florentini laudes longius enumerare quicquam referret, cum ipse omni laude maior sit; et liquet iam satis, eum fama ac doctrinae praestantia nemini veterum Iuris Auctorum vnquam cessisse, paucosque pares habuisse; quo is saeculum suum ita celebrauit, vt eius felicitas inuidenda certe foret, ni et nostra tempora haberent, quod de Viris Fama ac meritis aequae florentibus sibi gratularentur. Habet celebre Florentini nomen in se felix quoddam omen, ex quo diuinae Iuris nostri arti vberissima quaeuis incrementa augurari licet. Testatur id satis florentissima Illustrium RIVINORVM profapia, cui Florentum nomen gentilicium est et quasi proprium, et ex qua tanti Viri prodierunt, qui doctrina ac meritis mirifice claraerunt. Prostant documenta publicis typis expressa, quae verbis meis, ne blandiri videar, satis fidei addunt; Et quis est, qui nesciat, nam et exteri norunt, quam egregie nostrarum Academiarum decora, par istud RIVINORVM venerabile, saeculum nostrum et literarium orbem illustrent? Celebrata iam sunt ad immortalitatem vsque Reuerendi Riuiiniae Stirpis Senis eximia merita, qui patriae ac litterarum bono inferuendo aetatem consumpsit, et cuius nomen posteritati aequae, ac nobis, sacrum erit et venerabile; et sane florentissimi Riuiiniani nominis laudes semper manebunt, quippe aetas nostra Viros illustri hac gente prognatos, et genere et meritis nobilitatos vidit, qui gloriam a maioribus

w) Lactant. diuin. Instit. L. V. C. 17.

x) Confer. Cl. van Bynckershoek Observat. Iur. Roman. L. V. C. 2.

ribus adeptam honorifice fatis tuentur. Gloriantur hoc solempni die Leucoreae Musae de Florentino in TE, RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE, ipsis reddito, TIBIQUE solempne istud FELICITER! pleno eoque laetabundo ore manibusque applaudentibus acclamantes deuotissimae mentis cultum testificari certatim contendunt. Sollicitantur quidem haut parum, cum TE, VIR ILLUSTRIS, quem Musarum Patronum Auctoremque venerantur, academici Principatus insignia redditurum videant; sed eriguntur animi, quum TE curas, quibus haecenus academicis rebus profuisti, haut simul depositurum, sed eam, quam promptissimam semper amplissimamque experti sunt, benevolentiam constanter seruaturum, sperent non solum, sed prorsus confidant. Multum insuper spei in VIRI MAGNIFICI AC EXPERIENTISSIMI, Fascibus Academiae gerendis maxime parisi, eximia, qua Musas complecti solet, benevolentia collocant, sub eiusque in principalem Academiae dignitatem TIBI successuri auspiciis et Academiae et communi litterarum bono amplissima incrementa pro certo sibi spondent ac pollicentur.

Augurantur inde et gratulantur, qui Reipublicae litterariae bonum curant, statum rerum academicarum quam felicissimum, immo singuli Almae Leucoreae ciues impense gaudent ac mirifice laetantur; Excitauit iam gaudia eorum et cultum hesterni diei celebritas, qui felicissimo omine TVO, illustri FLORENTINI nomini, in fastis facer haberetur, et cui multum splendoris addunt hodierna solempnia, quae Musas, splendidissimi Nominis TVI pios cultores, ut obseruantiae specimen TIBI exhiberent, vndique aduocant. Sed nesciunt sane Tui, qua ratione insignem TVAM, VIR EXCELLENTISSIME, benevolentiam, ut par est, demereri, TVASQUE incomparabiles laudes digne fati celebrare queant; his enim enarrandis, ne dicam exornandis, omnis plane impar est oratio. Quid autem prodest verborum copia? Diu iam Illustris TVI Nominis fama in exteris penetrauit regiones, quibus apud Belgas in Clarissimorum, quos aetas vnquam vidit, ICrorum Scholis maxima cum celebritate versatus eximiam TVAE doctrinae praestantiam ira probasti, ut cum ad patrios lares Themidis Lauream digne promeritus, reuertes, summam TVI admirationem et desiderium relinqueres. Quantum autem fororiarum nostrarum Academiae Musas TIBI, VIR INCOMPARABILIS, deuinxeris, oratione comprehendi neuiquam sane potest. Tripudiant hodiernis solempni-

bus

bus Athenaci Leucorei ciues et praedicant egregia TVA de re litteraria merita; intelligunt quippe satis recte, immensas plane grates, immo se totos TIBI debere, VIR MAGNIFICE, qui, licet ob munus, quae ornas, Grauitatem diurno assiduoque magnarum rerum vsu occuperis, sic tamen Rempublicam litterariam gubernasti, vt in Academia eiusque ciuium commodis consulendo totus fueris, ita, vt ex TVA, VIR GRAVISSIME, auctoritate seruata, immo stabilita fuerit Academiae salus et tranquillitas; ideoque se, iam diu TIBI obstrictos, prorsus addicunt et res TVAS ad apicem summum felicitatis vsque prosperrimas serio vouent ac precantur. Sed excitant meam quoque pietatem, quam TIBI, VIR ILLVSTRIS, significare officii partem duco. Toto iam tempore, ex quo Leucorcas Musas reliqui, cultus mei erga TE testificandi occasionem quaesui, et ingratus sane, ne dicam improbus, essem, si hanc in praesenti mihi oblatam negligere, nec lactis vlnis excipere vellem. Cepit me mirifice pristini temporis memoria, quo TE, fortunae studiorumque meorum adiutorem, coram venerari, TIBIque obseruantiam meam probare, ex voto mihi liceret. Statui me certe quam felicissimum, quoties vberissimo TVO colloquio, si non explere, ac recreare tamen ac reficere animum mihi optato contingeret; habui semper TVAM de rebus gerendis sententiam in Oraculi numero, immo id fere omne, qualecunque hoc demum sit, quod in elegantioris Iuris scienciae studiis profeci, TIBI, FLORENTISSIME RIVINE, debeo acceptumque refero. Accipe itaque grates, non quas mereris, sed quarum in praesenti est copia, idque, quod viribus meis deest, piis votis pensare liceat. Obtestabor certe assiduis precibus Deum optimum, vt TVAM, VIR ILLVSTRIS, qua et patriae et litteris nil clarius, nihilque iucundius esse potest, salutem, sempiternam esse, TEque communi Reipublicae et Academiae bono quam diutissime florentem superesse iubeat. Quod si erit, TE FLORENTE et Academiae, et Clientum, quos deuinctissimos habes, salus multum sane capiet incrementi, et, me quod attinet, illustre TVVM ac FLORENTISSIMAE GENTIS TVAE nomen, quoad vixero, colam diligentissime, ac in nulla vnquam re deero, qua TIBI, VIR SVMME, me meaque studia commendare posse intelligam. Ita vale, PATRONE INCOMPARABILIS, et felicitati deuotissimi clientis vterius quam benignissime faue.

K 870

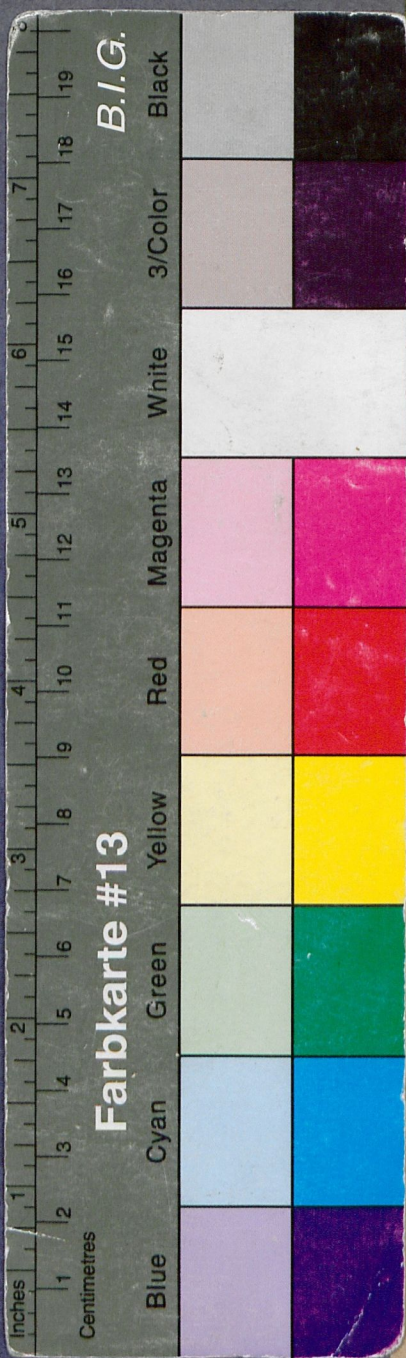
ULB Halle

3

007 654 014

B.I.G.

Farbkarte #13

COMMENTATIVNCVLA

DE

FLORENTINO

EIVSQVE

ELEGANTIDOCTRINA

AD LEG. III. D. DE IVSTIT. ET IVRE

QVAM

VIRO ILLVSTRI, MAGNIFICO, EXCELLEN.
TISSIMO CONSVLTISSIMOQVE

DOMINO

ANDREAE FLORENTI
RIVINO,

PHILOS. ET I. V. DOCT. CELEBERRIMO,

POTENTISS. REG. POLON. AC PRINCIP. ELECT. SAXON. CONSILIARIO
AVLICO SPLENDIDISSIMO, DIGEST. VETER. PROFESSORI PVBLICG ORDINARIO,
CVRIAE PROVINC. CONSISTOR. ECCLES. ITEMQVE SCABINATVS ET
ORD. IVR. VITEMBERGENS. ASSESSORI GRAVISSIMO,

H. T.

ILLVSTRIS ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
RECTORI MAGNIFICO,
MAECENATI SVO PIE DEVENERANDO,

QVVVM

ACADEMIAE FASCES

IN AEDE SACRA DIE XVIII. OCTOBR. A. R. S. c15 15 cclliii. SOLEMNI
RITV AC POMPA DEPONERET,

AD DEVINCTISSIMAE MENTIS OBSERVANTIAM TESTIFICANDAM

DEMISSE OFFERT

CLIENS DEVOTISSIMVS,

CHRISTIANVS GODOFREDVS IASPIS,

ADVOCAT. IMMATICVLAT.

CHEMMICII, LITTERIS STORSSSELIANIS.

6. 7. 06.

185.